

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

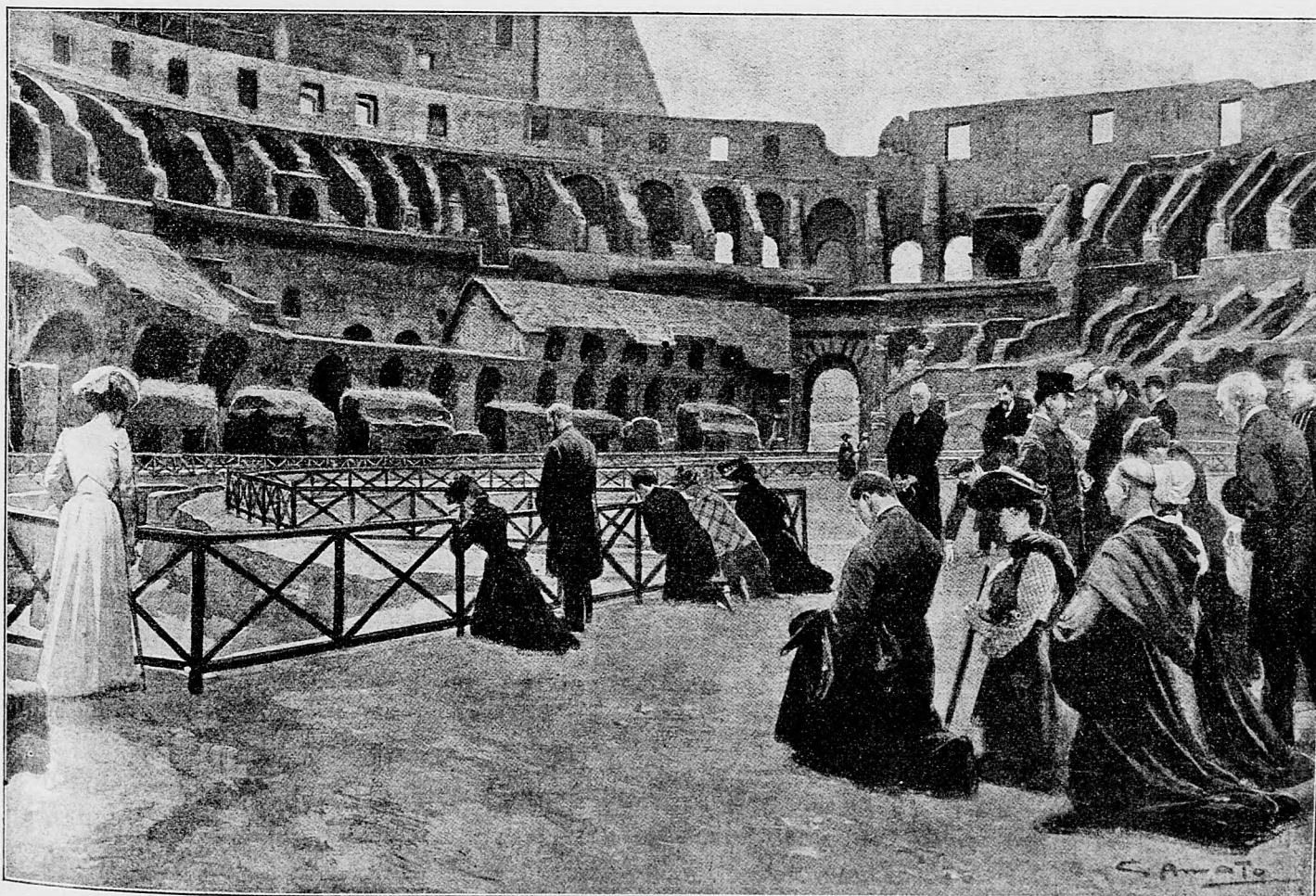
Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szán
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stlpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Stavanie domov pre hospodárskych robotníkov.

Ignác Darányi, minister orby zadal krajinskému snemu zákonnú predlohu o štátnej podpore cieľom stavania domov pre hospodárskych robotníkov. Predloha táto v patričných výboroch je už preskúmaná a snem krajinský pojednávať ju bude už v najbližších zasadnutiach. Oboznámiť preto treba obecnosť s týmto najnovším krokom tej sociálno-hospodárskej politiky, ktorú

uplatňuje kresťanská ľudová strana v koalícii cieľom hmotného pozdvihnutia takej najpotrebnejšej a najužitočnejšej triedy spoločenstva, ako je práve v každom ohľade hospodárske robotníctvo.

Málo kto sa staral doposiaľ o naše hospodárske robotníctvo. Preto aj zriedka prišlo dalkomu na myseľ zaoberať sa s tou vážnou otázkou, ako hospodárske robotníctvo naše nažíva a býva. Predsa ale otázka táto, tak z ohľadu verejného hospodárstva krajinského, ako tiež aj z

Colosseum v Ríme.

ohľadu ľudskosti je tá najväčšia. Nikto nemôže zapierať, že hospodárske robotníctvo je ten najpotrebnejší a spolu najosožnejší živel pre každú krajinu. Tento živel, tento element podporovať majú jednotlivci, čo sú naň odkázaní, všeobecnosť a právomocnosť. V prvom rade ale štát je povolaný starať sa o jeho najsúrnejšie potreby.

Medzi prvé potreby nášeho hospodársko-poľného robotníctva patria jeho bydlá. Od bydlá závisí aj zdravie robotníka. Keď je bydlisko zdravé, zdravý je aj robotník, ktorý v ňom býva. Po dlhej a krvopotnej práci oddýchnuť si a posilniť môže sa robotník len v zodpovednom bydle. Stále bydlisko považuje robotník za svoj rodinný krb, za svoju domovizeň; zamiluje si ho a s tým zamiluje sebe aj svoju vlasť. Jestli ale robotník bydlisko svoje považovať môže ako svoju vlasť, vtedy sa naučí ctiť a vážiť si aj vlasť druhého.

Vysoko treba ceniť významnosť osobitného a vlastného bydliska pre robotníkov hospodárskych zvlášte z ohľadov mravných, rodinných a zdravotných. Preplnené bydlisko robotnícke sú v mravnom ohľade peľou nemravnosti. Kde viacej rodín v jednej chyži býva, tam si je ťažko čo len i myslieť na prísnu a kresťanskú výchovu dieťať. Čo deti od starších vidia a slyšia, to sa zaštepí do ich útleho srdca a býva to často semenom hrozných výstupkov v dospeljšom živote jejich. Spoločné bydlisko robotnícke nemožno považovať za krb rodinný. Nedrží robotník takéto bydlisko ako svoju domovizeň opravdovú, nenalezá tam pokoja, ani vždy miesta, kde by si mohol svoju utrpenú hlavu položiť a tak preto hľadá obyčajne rozveselenia krom svojho bydliska, navštevuje krčmu, ktorá je záhubou pre každého robotníka. Čo povedať ale v zdravotnom ohľade? Tie nízke, tmavé, malé a vlhké bydlisko bez čerstvého povetria v akých prinútené je zdržovať sa poľné robotníctvo naše, sú opravdové hniezda rozličných nákazlivých nemocí. Do 60.000 ľudu umiera u nás každoročne len na suchoty a tieto obeť vychádzajú zväčša z nezdravých bydlísk robotníctva. Koľko nemluvniatok a ak veľký počet nedospelých detí vôbec odumiera následkom nákazlivých nemocí, jejichžto hniezd sú nečisté a v každom ohľade nezdravé bydlisko nášeho robotníctva! Tieto smutné

okolnosti, ako aj skutočne trpké polozenie nášeho robotníctva popudzujú mnohých ku tomu, aby opustili svoju vlasť a hľadali si šťastie v cudzom svete.

Všetko toto nahliadajú smerodajné kruhy politické a kresťanská ľudová strana ako vrele zaujíma sa za všetky triedy obyvateľstva našej vlasti, tak si dá prítomne zvlášte na tom záležať, aby stavu poľného robotníctva v ťažkom osude jeho spomožené bolo tým spôsobom: aby si hospodárski robotníci vystaviť mohli bydlisko dľa návodu vrchností a s podporou štátu.

Cieľom prevedenia tejto snahy *Ignác Darányi*, minister orby položil na stôl snemovne zákonnú predlohu:

O štátnej podpore ku stavaniu domov pre hospodárskych robotníkov.

Dľa tejto predlohy, keď daktorá právomocnosť, alebo obec ku vystaveniu robotníckych domov pre robotníkov hospodárskych, predá nemovitosť, alebo dá ku stavbe požičku, taktiež keď odpredá alebo do prenájmov dá už hotové domy robotnícke, minister orby:

a) na útraty äráru dá previesť za darmo potrebné práce mernícke, delby, plány, vyhotoviť smluvy a iné listiny;

b) oproti právomocnostiam, alebo obciam a ku jejich prospechu berie na seba zodpovednosť a záruku äráru každoročne do výšky 300.000 korún, za vyplatenie kúpnej ceny, patrične za výplatu určitých kvôt zrážky kapitálu a úrokov, behom najvyšš 100 polrokov, alebo za výplatu určenej kvoty ročnej summy prenájmu, najdlhšie cez 30 rokov,

V čom záleží podpora štátu ku stavaniu robotníckych domov?

Podpora táto v tom záleží, že štát v prvom rade na svoje útraty previesť dá všetky právne a staviteľské písomné predpráce. V druhom rade berie na seba štát istú čiastku kapitálu ku kúpe miesta pre stavanie a jeho vybudovanie potrebného. Čo ostatne zreteľne vidíme z nasledujúceho príkladu: Istá obec zamýšľa postaviť pre 100 rodín poľných robotníkov zodpovedné byty. Každý taký robotnícky dom koštuje 1000 korún, potrebuje sa teda k tomu 100.000 korún. Túto summu požičia si právomocnosť, alebo obec ako

obecnú požíčku na príklad na 50 rokov na 5 percentov zrážajúcich úrokov. Z týchto zrážajúcich úrokov vezme na seba štát na príklad 2 percenty, totiž ku zrážaniu kapitálu a plateniu úrokov dáva každý rok 2000 korún, tých 100 robotníkov, čo si domy postavajú, platia dohromady 3000 korún, príde teda na každého robotníka ročne 30 korún, je to menej, ako vôbec platí ročne za začmudené a zlé bydlisko a nad to býva vo svojom vlastnom dome. Obec nemá pri tom žiadneho rizika, ani inej roboty, iba aby v určitom čase sinkasovala pripadajúce zrážky kapitálu a úroky. Hmotná zodpovednosť ju netlačí, bo tam stoja domy, ktoré ani odpredať, ani dlžobami obťažovať neslobodno. Pri tom netreba hneď myslieť na požíčky od peňažných ústavov, jestli má obec, alebo právomocnosť základiny s povolením patričnej vrchnosti môže tie požíčať ku stavbe domov pre poľných robotníkov. Podobné fondy ostatne dajú sa založiť aj sbierkou medzi hospodármi, alebo dobromyselnými príspevkami iných šľachetných dobrodincov poľného robotníctva.

Pre koľko robotníckych domov možno žiadať štátnu podporu?

Minister orby vyslovuje sa v odôvodnení jeho zákonnej predlohy v tom zmysle, že ku vystaveniu najmenej 10 domov pre poľných robotníkov, môže sa žiadať štátna podpora. Závisí to ostatne aj od okolností kraja a obce, kde poľnorobotnícke domy vystavené byť majú, či sa k tomu uchádzať treba o podporu štátu.

Kto sa má rozumieť pod hospodárskym robotníkom?

Pod poľným, alebo hospodárskym robotníkom rozumieme všetkých tých, ktorých hlavným zamestnaním je vybavovať za mzdu hospodárske práce a ktorí z tejto práce žijú. Môžu mať síce aj dajakú malú nemovitosť, hlavným jejich dôchodkom ale musí byť mzda, ktorú si pri hospodárskej práci vyrobajú a nie výnos jejich malej nemovitosti. Štvrťkár na príklad, bárs je ináč aj robotník, nemá nárokov na štátnu podporu, cieľom vystavenia robotníckeho domu.

Podotknúť treba konečne, že v zmysle tejto predlohy poskytuje štát podpory ešte aj pri dovoze ku stavaniu hospodársko-robotníckych domov potrebného materiálu. Z druhej strany ale

so štátnou podporou vystavené domy nemôžu sa odpredať, do prenájmu dať, s druhým majetkom spojiť bez dovolenia prvého úradníka právomocnosti, kým sú neníe vyplatené. Cez 20 rokov slobodné sú od štátnej dane a stoličných ako aj obecných poplatkov. Vymeriavanie liehových nápojov nedovoľuje sa v hospodársko-robotníckych domoch so štátnou podporou vystavených.

Táto zákonná predloha stane sa bezmála v krátkom čase zákonom. Ubiedený stav hospodárskych robotníkov musí nahliadnuť a presvedčiť sa, že má úprimných a verných priateľov medzi «pánmi». Neníe sú tí «páni» takí zlí, ako to nesvedomíť ľudia píšú. Milujú oni ľud hospodársko-robotnícky, starajú sa nielen o jeho živnosť, o jeho výrobok, lež ešte aj o to, aby s rodinkou svojou mal poriadne a zdravé bydlisko, kde na staré dni svoje v pokoji môže skloniť utrápenú hlavu. Takto pracujú tí očernovaní a potupovaní «páni» za ľud hospodársko-robotnícky a v prvom rade kresťanská ľudová strana.

Po pezinskej voľbe.

Sláva tým katolíckym voličom okresu pezinského, ktorí dňa 3. apríla luteránovi Ivánkovi ku mandátu dopomohli, sláva! Krásny, hrdinský skutok ste bratia katolíci vykonali; sladko sa on za to rozpomenie na vás ešte i na jeho smrteľnej posteli. *Bo to je už len naozaj hrdinský skutok, zanechať svoju kresťansko-katolícku ľudovú stranu a pripojiť sa k cudzej, luteránskej strane!* Nuž či nie?!

Hej, ale že ste poblúdili bratia moji drabí! Vy ste poblúdilé ovce, ktoré bez vlastných pastierov neviete najstť dobrú, výdatnú pašu. Zanechali ste vlastných pečlivých pastierov; nepočúvate ich otcovský napomínajúci hlas; nedáte sa zavrátiť. Ta sa hrniete do náručia luteránom. *Naozaj, srdce puká človeku od žalosti, keď vidí tú hriešnu ľahkomyselnosť mnohých katolíkov okresu pezinského, ako k vôli márnym sľubom vstave sú i vlastnú vieru zapredať.* Povedzte mi bratia moji, či luteráni okresu pezinského išli voľakedy s nami ľudákmi oduševnene na voľbište? Roku 1896-ho volili sme Bezéthyho a z luteránov ani jeden nebol s nami. Roku 1901. oproti nášmu Habrov-

skému nastrčili luteráni Štefanoviča, aby nás zničili, čo sa im aj podarilo. Ani roku 1905-ho neišli s nami. No ale ponevác vtedy kresťanská ľudová strana takú silu preukázala, potajomné úklady jejich nič jej uškodí nemohly. Luteráni teda vždy nás opovrhovali. Teraz ale keď v Modre sfercovaná luteránska strana nastrojila komédiu s heslom «za tú našu slovenčinu», ta sa hrnú katolíci takým počtom, že oni sami zakryjú všetky útraty a vydobijú slávu luteránovi.

Tie katolícke obce, ktoré luteránsky mandát vydobíť obzvlášť napomáhaly sú: 1. *Dubová*, 2. *Ompitál*, 3. *Báhoň*, 4. *Vištuk*, 5. *Cajla*, 6. *Častá*, 7. *Halmeš*, 8. *Gocnod*, 9. *Štefanová*, 10. *Dlhá*, 11. *Borová*. Bratia katolíci, či vás nehryzie svedomie, že ste kresťanskému ľudovému kandidátovi, svojmu súvercovi, ktorý sa svätý ruženic zarovno vám modlieva a ktorémužto ružencu sa váš Ivánka svojou luteránskou neverou posmieva mandát z rúk vytrhli a luteránovi ho oddali? No, ale ja viem, že vás vaše svedomie straší, na to poukazujú tie titule, čo dávate svojim kňazom, učiteľom a spoluobčanom, ktorí na pána Dömötöra hlasovali, že vraj liberáli, odrodilci, judáši atď. S týmito vy len svoje pobúrené svedomie uspávate; robíte sa peknými, lebo ste o svojej špatnosti vnútri presvedčení.

Skalické «Ľudové Noviny», národnarsky to gramophon, tak falošné nóty pred voľbou vytrubovaly, až tak človeka, čistý sluch majúceho, v ušiach trhalo, keď tieto «hymny» počúval. Takáto uši rozrývajúca dissonancia bola ku pr. aj tá «spolahlivá» novinka, že pudmerický p. farár J. Jankovics kortešujúc, chodil z dom do domu aj v noci, vyfahujúc ľudí z postele, sľuboval, peklom hrozil, keď budú ľudia na luterána Milana Ivánku hlasovať. Naozaj, toto je škreklavá dissonancia, má krížiky aj bé a tak verne označuje duševný stav zpravodajcu «Ľudových Novín». Zpravodajca «Ľudových Novín» alebo pozná pána farára pudmerického a vtedy je zlomyseľným pomluvačom, alebo ho nezná a vtedy je mizerným klebetárom, keď také rohaté hlúposti o ňom píše. Pudmerický pán farár je na celom okolí najúčinnivejší kňaz, ním založené ľudové spolky obchodia dnes už jedným milliom korún, on sám ich vedie a svedomite spravuje. Opravdu takéhoto muža tupiť a hanobiť je mierne rečeno — zlomyseľná sprostosť. Avšak

diabol, ktorý prišiel zničiť kresťanskú ľudovú stranu v pezinskom okrese a ktorý i k tejto práci na miesto liberálov povzbudil nových a súcích spojencov, totiž tých novopečených národnariarov, najviac zúrili v Pudmericiach, bo táto od prvopočiatku najsilnejšia ľudácka obec sa mu protivila, pánu Dömötrovi 50, teda takmer všetkých voličov dala. Odtiaľ tá diabolská zlosť, ten terorizmus. V Pudmericiach mal diabol zožien a z nevoličov takých drabantov, že štefanovskí voličia ľudáci idúci tade na voľbu, prežili pekelné pokušenia. Oblievajú ich vodou, hádzajú na nich kamene a tehly; ženy bez haňby otrčaly zadok pánu farárovi štefanovskému keď ho na voze zazrely, nadávaly mu, vykrikovaly ako strigy. Potupu a haňbu priniesly tieto čertove drabantice na obec pudmerickú. My ale preto tým viac voláme na slávu Pudmeričanom, že s tak mnohými hlasmi podporovali kandidáta kresťanskej ľudovej strany. Pán rychtár *Popovič* zaslúži pochvalu a uznanie za horlivé účinkovanie, taktiež i obecný gazda a kostolník *Š. Rašlík*, ktorý nedbajúc na hajkanie zvetrelých národnariarov, zástavu pána Dömötöra cez celý mesiac na svojom dome mal vyvesenú, jako sa bol vyslovil, že «s ľudáckou hrdosťou» má ju na svojom dome.

Prepadli sme teda! Zvíťazil do masky národnarskej oblečený internacionálny socializmus. *Zvíťazil luterán, podporovaný množstvom katolíkov bez jedinkého katolíckeho kňaza, nad katolíkom, podporovaným všetkými katolíckymi kňazmi, okresu pezinského.*

Skalický strašiak «Ľudové Noviny», pokračovanie «Katolíckych Novín», píše v čísle 15., že vraj «niportisti sa hnevajú» a tam zase škreklavé dissonancie vypúšťa na «niportistov». Sláva skalickej terminologii! Budeme hľadať obrátiť pozornosť vítečných filologov na túto skalickú terminologiu, obzvlášť aby zaslúženú odmenu dostaly tam vynajdené, «hlbokým» smyslom tam vynikajúce názvy: *čvach*, *niport* atď. Na tú poznámku však, že sa hneváme, odpovedám našim protivníkom zkrátka slovami písma svätého: *Kto myslí, že stojí, nech dá pozor, aby nespadol.* — Niportisti žijú a žiť budú a v budúcnosti úfajú sa dôjsť skvelého víťazstva. *Kresťanský ľudák.*

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Čo je socialdemokracia?

Socialdemokracia a robotníci.

(Pokračovanie.)

Rozumkujú socialdemokrati o robotníctve ďalej nasledovne:

«My aj malých hospodárov a priemyselníkov chceme dostať na našu stranu, ak ich presvedčíme o tom, že na nich tá istá budúcnosť čaká, čo aj na robotníkov. Malí remeselníci musia uznať, že ak chcú žiť, musia zanechať svoje dielne a ísť do fabrik». — (Treba ale rozumieť, že prečo veštia socialdemokrati malým ľuďom takúto budúcnosť. Chcú ich dostať na svoju stranu, aby mali čím viac poddaných. Zo zkušenosťi hovorím, nenie šťasttvejšieho človeka nad šanoblivým, striezlivým a usilovným i malým hospodárom. Tento nikdy nebude socialdemokratom. Istá vec je, že ako svedomitý človek nedá sa naviesť, aby sa pripojil ku ľuďom, ktorí by zhabali jeho aký-taký majetoček v mene rovnosti.)

Že socialdemokrati znevážujú, ba za nič majú roľníkov, vidieť to aj z toho, keď takto hovoria o nich:

«Nič nebudeme robiť k udržaniu roľníkov, ani spôsobu nemáme k tomu, lebo keby sme sa zaujali za nich, tak by sme ich posilnili v jejich majetku, čo sa nesrovnáva s našim programom. Preto nemáme ani seba, ani druhých, lež povedzme zretedne, že my nedáme pardonu ani malým remeselníkom, ani kupcom, ani roľníkom... lebo cieľom našim zostane spolčiť všetky majetky a všetky nástroje». — Teda socialdemokracia neide na pomoc chudobným hospodárom, ktorí i tak topia sa, ba áno všetko možné robí, aby tí čím skôr na vnivoč vyšli. A že je tomu tak, dokázalo sa to vo Frankfurte, kde žiadali na jednom shromaždení, aby vodcovia vypracovali jeden plán, dla ktorého pomôcť by sa dalo malým hospodárom. Výbor vypracoval jeden veľmi dobrý plán, lenže ho vodcovia odmrštili s tou poznámkou:

«Plán tento cieľi dobrobyt roľníkov, to jest posilnil by ich v majetku, preto ho ani neprijmeme». — Hľa, socialdemokrati, akožto najväčší nepriatelia hospodárov! Na tom robia, aby ich ožobráčili a urobili z nich bludárov. Nezapudnite to krajanania a kde zazrete jedného socialdemokrata, varujte sa ho, ako toho najväčšieho nešťastia. Ani do reči sa s ním nepúšťajte. A aby ste vedeli vy sedliaci, za akých vás držia socialdemokrati, udám mienku o vás hlavného ich majstra Bebela:

«Nenie väčších pazúrnikov, väčších sprostákov a väčších grobianov, ako sú sedliaci bez

ohľadu na národnosť a na okolie». — Takto tupí a znevažuje ten prvý mudrc socialdemokratov úbohú sedlač. — Bokányi, jedon z našich veľkomožných pánov vodcov takto hovorí: «Nafákam sa na močárskeho sedloša». No, kto aj po tomto dá volačo na socialdemokratov a nezaženie ich ta, z kadiat prišli, ten nemá pod čapicou ani kvapky zdravého rozumu. Kopa sprostých židákov vydá sa za vykupiteľov robotníkov, kdežto nemá ich za nič, opovrhuje s nimi a len naskladané peniaze znevážených robotníkov sú im milé. No, krásne by to vyzeralo, keby takýto nesvedomití ľudia dostali vládu do ruky. Vtedy by až boli robotníci biedni! Veď aj v Rusku pobúrili robotníkov a tí potom páchali všeliaké ukrutnosti s bombami, s dynamitom a s inými pekelnými strojmi. Stá obci poplienili. Tisíce ľudí zavraždili a čo je výsledok? Ruski kozáci prevládali revolucionárov. Väčších vinníkov postrieli, tisíce odvedli na Sibír, pokojnejší robotníci však vstúpili do práce a teraz preklinajú tých, čo ich zviadli ku krvavej práčke. Tak to bude na celom svete, len že robotníci len zo svojej škody sa naučia, ako zle urobili, keď nasledovali ľudí bez svedomia a Boha. Len viery sa nesmejú spustiť a Boha nesmú zapreť robotníci, ináč dobre sa im bude vodiť a mnoho docielia, len že nie pod vodcami židovskými, lež pod vedením statočných a veriacich kresťanov.

Socialdemokracia nenie pre statočného človeka. Veď ako som povedal, sami vodcovia neveria, že by sa im podarilo volakedy založiť štát. Bebel na tú otázku, čo bude robiť socialdemokracia, keď nastane čas, že bude musieť uviesť do života ten nový poriadok, o ktorom tolko píšu a vreštia vo svojej hlúposti a neurčitosti len tolko vie povedať: «Uvidíme to potom». Istotne vie, že to zle vypáli. Druhý vodca, istý Liebknecht na tú istú otázku toto odpovedá: «Také volačo len blázon sa môže pýtať, znamená to tolko, že čo dnes za pravdu držíme, to zajtra za hlúposť uznáme». Čo nasleduje z toho? Že vodcovia sami nevedia, čo by bolo, keby porúcali ústavy a ústrojnosť včulajších štátov. Hja, žid nenie na to, aby založil poriadny štát, on sa rozumie len úžerníctvu. A vy robotníci to pochopiť neviete. A potom ktorý z vás zná dôkladne programm socialdemokracie? Vy sami neviete, čo chcú s vami židkovia, len to viete, že platiť musíte na rozličné veci a nasledovať rozkazy židovských vodcov.

(Dokončenie nasleduje.)

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Kreštan-a»!

Valné shromaždenie Spolku sv. Štefana.

Dňa 2. mája držal 53-ročné valné shromaždenie Spolok sv. Štefana. Dr. Julius Városy, arcibiskup kaľoľský pred valným shromaždením slúžil sv. omšu a potom ho zahájil rečou, ktorú podávame v krátkom výťahu.

Ako pri valnom shromaždení predošlého roku, tak aj teraz spomenul predsedajúci arcibiskup pomery Francúzska. Mnohí obviňujú francúzske kňazstvo, že toto zapríčinilo tú katastrofu aká zastihla prítomne Francúzsko. Proti tomuto s úplným dôrazom vyslovuje sa sv. otec Pius X., keď chovanie sa francúzskych biskupov a kňazov v apríli držanej allokúcií úplne schvaluje, bo vidí, ako vyplňujú sa slová Krista Pána: «Keď mňa prenasledovali aj vás budú prenasledovať a všetko toto učinia vám pre meno moje». Vo Francúzsku panujú teraz slobodní murári. Päťsto organizácií majú po celej krajine. Všetky zákonné predlohy snemu tejto nešťastnej krajiny pochádzajú z lôž freimaurerských. O cirkev sa vzdor tomu netreba obávať, trpela ona ešte viacej pod rimanskými cisármi Nerom a Dioklecianom, a predsa nezahynula. Potrebné je ale, aby sa katolíci organizovali a mnoho dali si záležať na kresťanskej výchove mládeže. V tomto podporovať cirkev svätú nech je povinnosťou každého katolíka.

Shromaždenie s veľkým oduševnením prijalo reč predsedajúceho arcibiskupa, po čom za riadneho správcu spolku vyvolený bol jednohlasne Karol Erdösi.

Dr. Alexander Giesswein, podsprávca spolku predložil zprávu o celoročnom účinkovaní spolku, ktorú ako aj záverečné účty valné shromaždenie v známosť vzalo.

Gróf Ferdinand Zichy, svetský predseda spolku o 12. hodine zakľúčil valné zhromaždenie.

Nasledovalo na to:

Valné shromaždenie spolku sv. Františka Regis.

Shromaždenie zahájil gróf Majláth, biskup sedmohradský. Gróf Ferdinand Zichy, ako predseda vyložil ciele tohoto spolku, ktorý na tom pracuje, aby šírenie sa divých manželstiev zahatené bolo. Behom roku 1906. obrátilo sa ku spolku cieľom sosobášenia 740 párov. Z týchto vstúpilo do stavu manželského 640 párov. Legitimovalo sa 1794 detí následkom uzavretých manželstiev. Prijmy spolku obnášaly 11.160 korún 56 halierov; výdavky 9962 korún 98 hal.

Valné shromaždenie Katolíckej Jednoty.

Dňa 2. mája o 3. hodine popoludní zahájil dr. Ján Zlinský valné shromaždenie Katolíckej Jednoty.

Po zahájení vyvolili správu a výbor. Riadny správca Jednoty Karol Szentiványi predložil zprávu o celoročnom účinkovaní Jednoty. Katolícka Jednota úplne zorganizovaná je v biskupstvách: Košice, Pätikostoly a Stolno-belohrad. Organizácia šíri sa po celej krajine. Shromaždenie vzalo s poďakovaním v známosť prednášku riadneho správcu a predseda zakľúčil zasadnutie.

POLITICKÉ CHÝRY.

Z ľudovej strany kresťanskej.

Predsedníctvu ľudovej strany kresťanskej doručený bol tieto dni telegramm nasledujúceho obsahu: «Učiteľský spolok novobaňský vyslovuje najhlbších citov poďakovanie všetkým tým údom snemovej strany ľudovej, ktorí pri pojednávaní zákonnej predlohy o sriadení platu náboženských učiteľov, spravodlivé nároky katolíckeho učiteľstva tak zmužile zastávali». V stolici satmárskej, nadovšetko vo volebnom okrese Nagy-Károly organizuje sa ľudová strana kresťanská po všetkých obciach. Telegrammné pozdravenia poslali z tadiaľ predsedovi ľudovej strany a ministromi okolo osobnosti kráľa grófovi Aladárovi Zichymu a biskupovi satmárskému Boromisza.

Napadnutý mandát.

Ako je známe, v pezinskom okrese 3. apríla zvolený bol národnostný dr. Milan Ivanka proti ľudovému dr. Michalovi Dömötörovi. Proti voľbe teraz cestou budapešťianskeho advokáta dra Júliusa Moldoványiho železničný úradník Michal Aszódi s osemnástimi spoločníkmi podal snemovní ponosu. Ponosujúci sa voličia na tom základe žiadajú zrušenie voľby, že i pred voľbou počas voľby v záujme Ivanku prevádzaná bola bezúzdna národnostná agitácia, násilníčenie a vyhrážky národnostnej strany v kruhoch voličov vzbudily také obavy, že mnohí voličia neopovážili sa použiť svojho volebného práva.

Študijná cesta vyslancov kresťanskej ľudovej strany.

Mikuláš Zboray, Alexander Ernszt a Franc Buzáth, krajinskí vyslancovia ľudovej strany kresťanskej nachodia sa na študijnej ceste. Minulé dni odcestovali cez Serajevo do Mostaru.

Čudné rozširovanie osvetu.

«Ľudové Noviny» pokračovanie vraj «Katolíckych Novín» v úvodníku 18. čísla vyzývajú mládež Uhorska nasledovne: *Žiadajte redakciu týchto novín (Ľudových Novín) a ona vám poradí moderné časopisy české, ktorými sa vo svojom odbore vzdelávať budete*. — No táto rada nestojí ozaj ani dreveného groša.

Aj to má byť po katolícky?

V 18. čísle na strane 3. píš si zase takto skalické noviny ako pokračovanie vraj «Katolíckych Novín»: *Žiadosti slovenského ľudu zašleme pánu biskupovi, aby videl, že slovenskému ľudu viacej záleží na cirkevných školách*

ako celému biskupskému sboru, ktorý si školy nechal odobrať a potom poslal pána Černocho klásky sbierať». Jestli to ozaj pošlete pánu biskupovi, to on uvidí, že takéto tláchaniny veriaci katolik napísať nemohol. Keď ale slovenskému ľudu tak veľmi záleží na cirkevných školách, prečo sa národnáriksi vyslanci nezaujali za ne na sneme? Veď o všetkom inom rečnili, len nie o cirkevných školách. Proti spravodlivým nárokom katolíckeho učiteľstva doprosta brojili. Predlohu na popravenie platov učiteľských neprijali. Jestli pán Černoch na sneme sbieral klásky, to národnáriksi vyslanci sbierali tam plevy.

Chronika «Slovenského Týždenníka».

Stojí v tejto chronike doslovne toto:

«*Čvachovia a Pán Boh*», «*Kreštana vydáva pán gróf Zichy*», «*Kto Boha spomína, ten má v Boha veriť*». Na tieto múdrosti odpovedáme s týmto všetkým, ktorých sa týka, nasledovne: Čvachov v jednom dychu spomínať s Pánom Bohom, je rúhanie sa Bohu, akého v každom čísle dopúšťajú sa čvachovské noviny «Slovenský Týždenník». «Kreštana» vydáva ľudová strana kreštanská a nie pán gróf Zichy, ako to píše čvachovské noviny «Slovenský Týždenník», o ktorom sa s istotou nevie, ktorý národnáriksky čvach ho vydáva, len to je známo, že ho tlačia na židovskej rotačke. Konečne nielen ten, kto Boha spomína, lež každý človek má v Boha veriť a podľa prikázani kreštanských žif a robiť, čo najmenej dokazuje ten človečik, čo svoje čvachovské múdrosti tak úprimne vylial v chronike «Slovenského Týždenníka».

KRAJINSKÝ SNEM.

26. apríla.

Dnešnému zasadnutiu predsedal Štefan Rakovszky a prijaté boly v tretom čítaní zákonné predlohy o sriadení platov a právnych záležitostí neštátnych učiteľov, po čom pokračovalo sa v pojednávaní zákonnej predlohy o investíciách uhorsko-štátnych železníc.

Ku predlohe rečnili *Aladár Somogyi* a *Michal Szunyog*, po čom predseda na desať minút pretrhol zasadnutie. Po pauze rečnil z kreštanskej ľudovej strany:

Alexander Simonyi-Semadam. Rečník vyslovil sa v mene kreštanskej ľudovej strany, že predlohu prijme. (Schvalovanie.) Každý cestujúci totiž vie — povedal rečník — že v obchode štátnych železníc jesto veľa vecí, ktoré potrebné sú nápravy. Ako nie odborný znalec nepúšťa sa do podrobností, vzťahuje sa preto v jeho reči len na tie veci, ktoré pri našich železniciách každému ľahko do očí padajú. Spomína v prvom rade restaurácie na železničných staniách a tú veľkú nečistotu, aká vôbec v týchto panuje. Žiada, aby tomuto už aj z verejnozdravotných ohľadov odpomoženo bolo. Spomenul ďalej rečník ťažkosti a neriady, aké spatrujeme pri štátnych železniciách dotyčno premávky; konečne žiadal, aby

správa železníc vo všetkých jej odvetviách ľudsky a spravodlivo zachodila so zamestnancami a robotníkmi. Keď na všetko toto upomínal ministra obchodu prijal predlohu v mene kreštanskej ľudovej strany vo všeobecnosti. (Schvalovanie z pravej a ľavej strany.)

Keď ešte ku predlohe rečnili *Julius Kubik* a *Ivan Röck*, predseda o 2. hod. zakončil zasadnutie.

27. apríla.

Zasadnutie zahájil *Ludvik Návay* a pokračovalo sa v pojednávaní predlohy o investíciách štátnych železníc.

Jozef Szterényi, štátny sekretár ministerstva obchodu vysvetlil v dlhej reči predlohu o investíciách železničných a vyslovil sa dotyčno žiadostí, ktoré predniesol vyslanec kreštanskej ľudovej strany *Alexander Simonyi-Semadam*, že s nimi súhlasí a nakoľko možno uplatniť ich aj v obchode železničnom. Konečne odporúčal predlohu ku prijatiu.

Zákonná predloha železničných investícií prijatá bola na to vo všeobecnosti.

Prešlo sa po tom ku pojednávaní investičnej predlohy v podrobnostiach. Ku jednotlivým odsekom rečnili *Julius Kubik*, *Alexander Simonyi-Semadam*, minister obchodu *Franc Kossuth*, *Zoltán Szilassy*, štátny sekretár *Jozef Szterényi* a s tým prijatá bola zákonná predloha o investíciách štátnych železníc aj v podrobnostiach.

Prišly na to ku pojednávaní: predloha o vicinálkach Sopron—Kőszeg; Eger—Putnok; Pétervárad—Bevesin; Budapest—Erzsébetfalva; Rózsahegy—Koritnicza.

Snemovňa prijala patričné predlohy, ktoré ku ďalšiemu pojednávaní odovzdané budú snemovní veľmožov.

Konečne pojednávaly sa zprávy snemového výboru proshobpisov. Viacej stoličných právomocností zadalo proshobpisy na snem, ktoré odôvodnil a predniesol

Alexander Giesswein, vyslanec kreštanskej ľudovej strany ako referent patričného výboru. Stoličné právomocnosti uchádzajú sa o vynesenie zákona o štrajkoch a prisneho zákona k zahateniu zdraženia a falšovania potravných článkov. Vyslanec *Alexander Giesswein* s odbornou znalosťou odporúčal v odôvodnenej reči predložené proshobpisy pozornosti snemu a vlády.

Po interpellácii, ktorú zadal na ministra orby vyslanec *Mikuláš Pozsgay*, zakončilo sa zasadnutie.

29. apríla.

Zasadnutiu predsedal *Julius Justh*. Po odbavení predsedníckych zpráv pojednávala sa predloha dotyčno spoločných štátnych výdavkov v predošlých rokoch snemom nepovolených. Po prijatí tejto predlohy nasledovalo pokračovanie v pojednávaní proshobpisov, na čo zakľúčené bolo zasadnutie.

30. apríla.

Formálne krátke zasadnutie. Predseda *Julius Justh* po zahájení zasadnutia predostrel predsednícke zprávy a spolu ten návrh, aby snem ohľadom na grécke veľkonočné sviatky najbližšie zasadnutie držal až 13. mája, v ktorom pojednávať sa bude zákonná predloha ministra orby o štátnej podpore ku stavaniu domov pre poľných robotníkov.

B E S E D N I C A.

Májová pobožnosť pre obecné školské dietky.

Napísal J. Š., kaplán.

Spev: Matko presvätá, — Láskou bohatá, — Zdravas Panno Maria! — Panno prečistá, — Ochrano istá, — Ráč byť pri nás, Maria!

(Nápev: Égi szüz virág...)

I. (Dievčatko klakne ku oltáru preblahosl. Panny Marie s fialôčkou v ruke a hovorí nahlas.):

Láskavá Matičko naša! Matičko nebeská!

S radosťou sme prišli ku Tebe s tymito kvietkami, aby sme okrášlili oltár tvoj a chválospevami oslavovali Teba. Prijmi našu obeť a vypros nám tú milosť, aby všetky tie cnosti, ktoré tieto kvietky znamenajú, do nášho srdca zaštepené boly, aby sme takto ozdobené Tebe a Synáčkovi tvojmu sa zaľúbili a staly sa hodné večne kvitnúť v raji nebeskom.

Ja som si túto fialôčku vyvolila, ktorá pod mezdami, pod lesami zkrýta tak pekne kvitne. — Túto som si vyvolila preto, lebo ona tak zjavne vyobrazuje Teba, Teba, ó fialôčka nazaretská! — Áno, jako fialôčka si bola zkrýta a vydávala si vôňu lúbeznu, keď Ťa anjel Gabriel v izbietke v modlitbe zahrúženú našiel. — A priam pre túto tvoju skromnosť a poníženosť zaľúbila si sa Bohu Otcu tak, že si sa stala hodnou byť Matkou Božou.

Bože môj láskavý! koľko je ľudí pyšných a jak ďaleko sú týto od Boh. — A koľko ľudí behá so ztratenou hlavou po svete pre ten kúsok chleba, pre tú parádu, pre tú ľudskú chválu, pre to marné vyznačenie, pre ten dobrobyt zemský, krátkučý; — zabávajú oni pri tom na svoju dušu.

Ó, Matko lúbezná! daj sa mi naučiť od tejto fialôčky poníženosti a skromnosti, abych nehľadala svetské veselosti a márnosti, ale aby som s poníženým srdcom milovala tichosť pri svätých nohách Tvojich tu v chráme Božom a nech ma tichosť táto odprovadí do pokoja večného. Amen. (Dievča položí fialôčku na oltár.

II. (Druhé dievčatko.):

Ja som si konvalinku vyvolila. — Jako som zarezala tento krásny, biely kvietok a rosu zaskveľ sa v tých bielych očkách a pocítila tú preľúbeznu vôňu, — na Teba som pomyslela konvalinko nebeská. — Krásna si, čistá, bielunká, nepoškrvená a milosť Božia skveje

sa na Tebe jak rosa raňajšia, preto si tak lúbezne vonáva a Bohu milá.

Ó, Matičko predrahá! daj mi zachovať tú krásnu čistotu a Božiu milosť, tú rosu nebeskú, až do smrti. Amen.

III. (Tretie dievčatko.):

Ružu obdivujem ja nadovšetko. — Jak prekrásny je ruže púčik, keď sa vyvíja a rozpúšťa svoje lístočky, ktoré sa pevne spolu držia a premilú vôňu vydávajú. — V skutku ruža je kráľovna kvetov.

A koho že vyobrazuje nám ruža, jako Teba, ó Ružo duchovná! Matko Lásky večnej! — Bohu si Ty kvitla od malička až do smrti. plná láskou a lúbosťou k Bohu a ku nám hriešnym. — Zato nedaj nám, ó Matko! ztratíť lásku Synáčka Tvojho a zaslúžiť jeho hnev, ale vypros nám milosť, aby sme od hriechu zachránení v láske a vo svornosti žili a jednúc po smrti stali sa hodnými večne odpočívať na Srdiečku Ježišovom. Amen.

IV. (Štvrté dievčatko.):

Mnohí sa snáď aj vysmejú zo mňa, že som si ja «žabie očká» vyvolila. — Ó, nenie sú to žabie očká hlúpi ľudia, ale je to «nezábudka», ktorá nás vždy napomína, že Matička naša na nás nikdy nezabúda.

Ani ja nechcem zabudnúť na ňu, zato s týmto kvietkom, ktorého pri potôčku bárs kde najdeme, častejšie okrášlim jej oltár. A tie očká budú ma napomínať na oči Matičky mojej, ktorá vždy na mňa hľadá a ktorej som ja lásku a vernosť slúbila až do smrti.

Matičko láskavá! zachraň ma. Tebe sa odovzdávam, Tvoja som a chcem byť na veky. Amen.

(Teraz príjdu tri dievčatká, jedna väčšia a dve menšie. Väčšia:)

Prišli sme aj my k Tebe, láskavá Matičko naša! preblahoslavená Panenko Maria!

My sme neboly v zahrade, kde také výborné kvietky kvitnú, ale na poli sme nazbieraly tieto jednoduché kvietočky, ktorým ani mená nevieme; ale to vieme, že ich Ty s radosťou prijímaš, lebo Ty nehľadáš o obeť, ale na naše srdce, s ktorým Ti ich obetujeme. — Ty vieš, že Ťa my milujeme, však preto Ti prinášame tieto kvietočky a chceme Ťa aj vždycky milovať, preto tu klačíme a prosíme Ťa o tvoju pomoc.

Oroduj za našich rodičov, bratov a sestry; otcov duchovných a učiteľov našich; za všetkých dobrodincov, priateľov a nepriateľov. — Nedaj zahynúť hriešnikom, buď im útočisko vždy, zvlášte ale v hodinu smrti. Prijmi pod ochranu nás, dietky; ale nadovšetko buď na pomoci pannám a mládencom, by svoju čistotu vždy svedomite zachovali. Poteš zarmútených, vypros zdravia nemocným a pomáhaj dušičkám v očistci, zvlášte na ktoré si nikto nespomenie.

Žehnaj, ó Rodičko Božia! naše pole, lúky a role, ktoré tieto kvietky a úrodu nám prinášajú. — Vypros nám, aby sme v hojnosti, spokojne a blažene žili — a po šťastlivom skonaní obsiahli blaženosť večnú v nebi. Amen.

(Na to priletí zpoza oltára anjel s malými ružencami v ruke a hovorí k dieťkam :)

Milé dieťky! Matička Božia s radosťou prijala vašu obeť: tie kvietky a tie cnosti, ktoré v srdiečku vašom spatrujú, tak pekne ste dali na javo. Ó buďte vždy takéto: okrášľujte oltáre s kvietkami a srdiečka vaše s cnosťami. — A aby ste si tieto cnosti ľahšie získali mohli, posielala vám Matička Božia tiež ruže ba celý veniec ruží: tieto ruženčeky. — Modlite sa na nich po-božne a obsiahnete aj korunu večnej slávy. Amen.

Boh a Matička Božia s vami!

(Anjel odíde za oltár. Duchovný rozdá deťom tie ruženčeky.)

Spev:

Zdravas hviezdo morská, — Slávna Matko Božia, — Panno povždy čistá, — Bráno nebies jasná. — Teba prosíme, uslyš nás, — Synu Tvojmu porúčaj nás, — O, Panno Maria!

CHÝRNIK.

O príchode jeho veličenstva Kráľa do Budapešte. Viedenské noviny «Zeit» oznamujú, že vo Viedni zdržujúcich sa diplomatov upovedomili o tom, že jeho veličenstvo kráľ vzdal sa svojho úmyslu prísť v máji do Budapešte. Jeho veličenstvo do svojho uhorského sídelného hlavného mesta príde len po letovaní v Išli, počiatkom septembra, kedy budú sriadené aj tie slávnosti, ktorými sa oslávi pamiatka štyridsiateho roku korunácie a na ktoré pozvú aj vo Viedni akkreditovaných diplomatov. Nenie ale vytvorené, že jeho veličenstvo na jedon-dva dni predsa príde do Budapešte ešte tohto mesiaca. Jeho veličenstvo je síce zdravý a čerstvý, ale jeho lekári nástoja na tom, aby si po pražských slávnostach dobre odpočinul.

Zo **spišského biskupstva**. Uprázdnenú faru v Liskovej (Liptov) dostal Martin Pazurik farár stankoviansky.

Chýry košické. Melicher Kapossy, jubilárny kňaz, nestor košického biskupstva. cez 50 rokov veľa zaslúžený farár v Zemplínskom Vášárhelyn minulý dni zomrel. Za dočasného správcu fary vymenovaný je tá Marcell Gallé, kaplán. — Ludvik Konrády, vojenský kaplán z Veľkého Váradu, preložený je do Košíc. Kňazstvo biskupstva košického s radosťou prijíma tento chýr, bo pochvalne spomenutý duchovný je spolu biskupským komissárom pri budovaní a obnovovaní kostolov v umeleckých záležitostiach.

Chýry zo Spiša. V obci Szepesmindszent zomrel Ján Krause, forsner gr. Albina Csákyho. — Mesto Poprád odhlasovalo na stavať sa majúcu spiško-gemersku

železnicu štvrt milliona korún. — Zo smerodajného vojenského mesta čuť, že 67. vojenský peší pluk, pri ktorom naši spišskí chlapci slúžia, v aprili budúceho roku preložený bude do Viedne; na mesto toho príde do Prešova, Malého Sabinova a do Novej-Vsi košický 34. peší pluk. Levočský 85. peší pluk má ísť do Košíc a do Levoče príde 60. peší pluk z Viedne. — V starovešskom okrese sa zo 735 vojopovinných ustanovilo na assentírku 187, chybovalo teda 548, odobrali 52. V meste Starej-Lubovni sa zo 86 vojopovinných ustanovilo na assentírku 14, odobrali 6. — V staro-lubovenskom okrese sa zo 675 vojopovinných ustanovilo na assentírku 131, odobrali 41. Ako z iných, tak aj z tohoto okresu sú takrečeno všetci, ktorí neboli na assentírke, v Amerike. — V Richvalde už predali celé vnútorné náradie palárne, teda už nebude oznámená verejná licitácia.

Proti vystahovaniu. Z Košíc píšu, že minister vnútorných záležitostí jednomyseľne s ministrom pravosúdia odobril výrok valného shromaždenia mesta, v smysle ktorého majetok v Garadne, ktorý je vlastnosťou mesta, predajú obyvateľom Garadny, aby s týmto prekazili vystahovanie a v Amerike sa zdržujúcich 800 ľudí primali ku návratu. Ale len obyvateľ Garadny môže z majetku kúpiť, pokiaľ mesto túto nemovitost len preto predá, aby polepšilo sociálne polepšenie tamojšieho obyvateľstva.

Novota pri vycvičení pechoty. Minister vojny Schönaich na vycvičenie pechoty uvedie do života od-dielový systém. Posavád len jazdectvo cvičili dla tohto systému asíce tak, že každý oddiel stotiny sverili na jedného podriadeného dôstojníka, ktorý samostatne vycvičil oddiel. Pri pechote celú stotinu spolu kapitáň vycvičil. Dla nariadenia ministra vojny odteraz stotinu podelia na dva oddiely; do jedného vradia rekrútov, do druhého už vycvičených vojakov. Vycvičením poverený bude poručík alebo nadporučík. Výhodou tohto systému je, že rekrútov osobite a nie spolu so starším mužstvom vycvičia a že účinkujúci kruh mladého dôstojníka bude väčší, samostatne vycvičí naňho sverený oddiel a v povedomí svojej zodpovednosti bude s väčšou usilovnosťou pracovať a dokáže väčší výsledok než dosiaľ, keď za všetko, čo sa v stotine stalo, bol zodpovedný veliteľ stotiny.

Zmena v správe armády. Ako úradný časopis armády oznamuje, jeho veličenstvo kráľ veliteľovi 3. vojenského sboru a štýrsko-hradskému kommandujúcemu generálovi rytierovi Edvardovi Succovathymu, poľnému zbrojmajstrovi z príležitosti zťiahnutia sa na odpočinok udelil barónsky rang; ďalej podmaršala Potioreka vymenoval za veliteľa 3. vojenského sboru a za štýrsko-hradského veliaceho generála.

Utopil sa. Z Makóva oznamujú, že dvaja nádenníci, Ján Kohajda a Peter Szücs, ktorí pracovali v jednom vinohrade, cez poludnie ľahli si na pobrežie rieky Maroš, aby si odpočinuli. Rieka ale podmyla breh, ktorý sa odrazu srútil a oba nádenníci padli do vody. Kohajda sa utopil, Szücsa sa ale podarilo zachrániť.

Arcikňažna a honvéd. Zo Stolného Belehradu sdeľujú, že arcikňažna Alžbeta Amalia, mladšia sestra dediča trónu Franca Ferdinanda, ktorá už od štyroch rokov býva v Stolnom Belohrade so svojim manželom, ulánskym kapitánom kniežatom Alojsom Lichtensteinom, veľmi navykla na malomestský život. Už viackrát sa bola osvedčila, že v Stolnom Belohrade sa veľmi dobre cíti. Takmer každý deň vidieť arcikňažnu prechádzať sa po Nádor-ulici. Arcikňažna menšie objednávky po obchodoch sama vybavuje a počas krajinských jarmokov zamieša sa i medzi pospolité ľud a vďačne sa vypráva s jednoduchými dedinčanmi. Na ulici s úctou pozdravujú ju ľudia a arcikňažna kývnutím hlavy, alebo prívetivým úsmevom každému poďakuje sa za pozdrav. Vojak, nech je to dôstojník alebo obecný vojak, keď sa na ulici stretne s arcikňažnou, dľa predpisu na 5 krokov postojí pred ňou a salutujúč dočká, kým arcikňažna prejde popri ňom. V kasárňach osobitne učia vojakov ako majú arcikňažne salutovať. Jeden honvéd, ktorý neporozumel dobre toto salutovanie dľa predpisu, dal príčinu ku zábavnému výjavu. Keď je totiž pekný čas, arcikňažna vyjde so svojim malým dieťaťom a s dojkou do lesíka Zichyho, ktorý je pred jej domom a tam sa aj za viac hodín prechádza. Minulé dni arcikňažna so svojou dvornou dámou barónkou Wenseé chodila v lesíku. Poneváž ustaly, sadly si na jednu lavicu. Arcikňažna odrazu zbadá, že v pravo od nej asi na 5 krokov stojí jeden honvéd a salutuje. Arcikňažna s podivením hľadí na honvéda, ktorý už asi desať minút stál nepohnute a salutoval. V dobrosrdečnosti konečne sľutovala sa nad vojakom, ktorý sa bál pohnúť z miesta, kým arcikňažna neprešla popri ňom. Arcikňažna teda vstala s lavice a s úsmevom prešla popri honvédovi, ktorý ešte vždy mal ruku pri uchu. Keď vojak videl, že arcikňažna je už od neho asi na päť krokov, vytiahol z vrecku červený ručník, utrel si potiace sa mu čelo a potom rýchlym krokom ponáhlal sa do kasárne.

Chýry zo Šariša. Prešov. Továrenský spolok katolícky na úctu sv. Jozefa ochranca, akožto patróna svojho vydržoval veľmi podarený večierok. — Jeho veličenstvo kráľ udelil titul opáta šarišského Michalovi Krizsan, farárovi budapeštianskemu, námestia Jozefovho. — Dňa 28. apríla prišlo asi 60 poslucháčov juridickej akadémie košickej ako členovia spolku sv. Imricha do Prešova a odbavovali v katolíckom kruhu Rákócziho zriedkavo pekný večierok muzikálny. — Viktor Saly, prísny kapitán prešovský odobral sa na 14 dní na slobodu. — Nové železnice budú budované: Od Bardiova až na hranicu

do Gorliec; od Kapušian do Hanušoviec a z tadiaľ do zemplinskej stolice, cez Vranov-Tavarna do Humeného a Stropkova. — *Vyznačenie:* Georg Pusztér-Kovács z Michalan, Michal Mihók zo Šebeša a Ján Vojtek z Gergelylaku ako verní hospodárski sluhovia, dostali od ministra orby po 50—50 korún a diplomy. — Mikuláš Beszkid, kňaz biskupstva prešovského a farár v Sajópetri, ako s úplnou sústrasťou slyšíme, v 43. roku veku svojho usnul v Pánu.

Deň 1. mája. Budapeštianski socialdemokrati v deň 1. mája vydržovali veľký demonštratívny pochod. Socialisti začali sa schádzať dľa jednotlivých odborných organizácií popoludní o 1. hodine na námestí Kolomana Tiszu, zkadiaľ pod zástavami a s tabuľkami, na ktorých mali vypísané svoje známe heslá, tiahli po Rákócziho ceste, po Alžbetinej a Tereziej okružnej ceste na Andrassyho cestu a po tejto do mestského lesíka. Keď pochod došiel do mestského lesíka, rozišiel sa na skupiny, ku ktorým vodcovia socialistov povedali reč asi ce židia Weltner, Garbai a Bokányi. Potom robotníci išli do hostincov, kde sa hlučne zabávali až do neskorého večera.

Kresťanskí socialisti a medzinárodní socialdemokrati. Na východnom nádraží minulé dni predpoludním prišlo do hlavného mesta pätnásť kresťansko-socialistických tesárskych robotníkov, aby tu vstúpili do roboty. Ku medzinárodnej socialisticko-demokratickej strane patriaci tesárski robotníci sa volajako dozvedeli, že prídu cudzí tesárski robotníci a preto asi tridsiati šli na nádražie. Keď vidiecki tesárski robotníci zostúpili z vlaku, medzinárodní socialdemokrati ich napadli a prinútili, aby so svojimi nástrojmi a batožinou išli za nimi na taňu vytvorených tesárskych robotníkov, nachodiacu sa vo Vig-ulici. Kresťanskí socialisti nevedeli vzdorovať terrorisujúcim medzinárodným socialistom, lebo nebolo na blízku policajta. Medzitým predseda priemyselného sboru Horváth dozvedel sa, že kresťansko-socialistických robotníkov držia na tani štrajkujúcich a na jeho zakročenie polícia kresťanských socialistov vyslobodila z rúk medzinárodných socialdemokratov. Vodcu terrorisujúceho oddielu, 23-ročného tesárskeho robotníka Ladislava Pappa polícia zatkla. Kresťanskí socialisti aj preto podali žalobu, že medzinárodní socialisti ich na nádraží zbili.

Oheň. V Opatovciach (trenčianska stolica) od iskry železničného rušňa chytil sa jeden slamou pokrytý dom. Oheň sa rýchlo šírila a osem domov a niekoľko hospodárskych stavísk spustošil.

Kto na svoj majetok

záložnú poživku mieni si vypoživat, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú poživku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto poživku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou poživkou lahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto poživkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto poživky spojené. — Poživky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš poživku nemôže vypoživat, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné poživky na 50% a na 4¹/₂ %-ové poživky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné poživky. Zvláštne vysvetlenia poživame zdarma.

Mravné klesnutie francúzskej armády. Z Paríža sdeľujú, že francúzska republikánska tlač vždy hlasnejšie ozýva sa proti sotreniu vojenského súdu a veľmi ostro napáda ministra vojny Picquarta, ktorý dľa časopisov až z veľmi humánneho ohľadu posudzuje priestupky vojakov. Následkom toho disciplína v armáde veľmi klesla. Obávajú sa, že jestli sotrujú vojenské súdy, v armáde nebude žiadnej disciplíny. Časopisy sdeľujú tie prípady, ktoré sa udaly len pred týždňom. V Rocheforte niekoľko vojakov 7. koloniálneho pluku v noci spáchalo útok na svojho plukovníka, ktorého aj vyrabovali. V Olerone vojaci 3. pluku terorizujú celý vidiek, vlámu sa do sedliackych domov a majerov a nútia obyvateľstvo, aby im dalo jesť a piť, potom ale opili spievajú po uliciach a páchajú nezbedy. Vrechnosť sa bojí vystúpiť proti vojakom. V Toule mužstvo pluku pevnostného delostrelectva nahnevalo sa na troch poddôstojníkov, na ulici ich zbilo a veliteľ pluku sa neodvážil potrestať vojakov. V Nancy veliteľ tamojšieho batalionu sa odsudzujúce vyslovil o slobodných murároch; strážmajster na to bez dovolenia odcestoval do Paríža, šiel na ponosu k ministrovi vojny a pre toto ho ani nepotrestali. Takéto a podobné prípady sa udávajú deň po deň a minister vojny nepotresce hriechnikov. — Novšie oznamujú z Paríža, že vláda zaujala rozhodné stanovisko proti snahám protivojenským. Socialisti v posledných dňoch na plakátoch vyzývajú vojakov, aby odpreli poslušnosť svojim predstaveným. Štátny fíškál nariadil zatknutie tých socialistov, ktorí plakát podpísali. Socialisti sú pre toto veľmi rozhorčení a vyslanec Jaurés interpelloval v tejto záležitosti vládu, že sa opovážili socialistov zatknúť pre búrenie. — Hľa, kam vedie bezbožnosť.

HOSPODÁRSTVO.

O čeladi.

(Dokončenie.)

V našich časoch základom blahobytu je dobrý výrobok. Tento vábi státisíce robotníkov do Ameriky, ale či ho tam všetci najdu? Žiaľbohu nie! Nuž ale nenie možné, aby tie kraje — kam tolké tisíce ľudu ustavične vandrujú šťastie hľadať — časom sa nepreplnily. Veru áno a čo bude potom? Kde pôjdu tie tisíce ľudu, ktoré myslia, že len cudzina im dá výživu? Veď kolkí sa už sklámali? Kolkých zviadli a oklamali? Kolkí oplakávajú svoje rodisko? Kolkí umrú hladom? Čo my o každom vieme? Veď nielen náš ľud hľadá blahobyť v Amerike, ale aj mnohí iní.

Z čiastky aj toto vyvandrovanie je príčinou nedostatku čelade, veď agenti židovskí najmä ženské vábja do Ameriky. Práve preto robí nám väčšiu starosť čelad,

ako hospodársky robotník a otázka táto je taká súrna, že ju treba čím skôr rozlúštiť už aj preto, lebo socialdemokrati už aj na čelad vystreli svoje siete. Aj túto zverbovali do svojho tábora a postavili ju do boja proti pánom a gazdom, tak že mestská čelad má také požiadavky, ktoré len zámožnejší ľudia vedia už splniť, ale aj pri tom je čelad naničhodná. Verný, statočný a pracovitý sluha je veľmi zriedkavý. Terajšia doba neploďí takýchto. To bolo voľakedy, že čelad držala sa za člena rodiny, ctíla a vážila si gazdu. Teraz ale nastaly inakšie obyčaje, tak že nik nenie väčším nepriateľom gazdov, ako jejich vlastná čelad. A potom tá povrechná práca terajšej čelade, tá surovosť, necitlivosť a tá nemravnosť, ktorá ju schytila, o tom svedčí, že čelad na všetko iné je súca, len práve na statočnú prácu nie. Kde-tu najde sa aj poriadna čelad, nuž ale to sa ztratí v dave planých naničhodníkov.

Voľakedy toto zamestnanie šlo z rodu na rod a mnohí sluhovia zostarali sa u jedného gazdu. Slúžili verne, pracovali usilovne, chránili majetok gazdov od škody a uspokojujú sa s mzdou, ktorá veru skromná bola primerane k terajšej. Teraz držíme drahých sluhov a nestoja nič. Plat z roka na rok rastie, lebo čelad vie, že sme utisnutí na ňu, keď ju mať chceme, musíme jej dať, čo si zapýta. A predsa jej rozkazovať nemôžeme, lebo nám nagrobiani a nechá nás tak. U žida istotne najde službu a keď nie, v meste aj bez služby vyžijem, myslí si takéto naničhodné dievčisko a bude z nej uličníca.

Tak je to aj s hospodárskymi sluhami. Ktorý gazda má poriadneho paholka, ktorý by opatril dobytok a robil ako sa patrí? Má naničhodného korheľa, krory mu robí viac škody, ako osohu. Tak je to aj s břešmi. U nás takýto robotníci počínajú byť hofermi. Cez zimu, ak im dobre zaplatíš, chytia sa drevo píliť a štiepať, ináč zahálajú a slopú. Od jary do zimy pracujú ako poľní robotníci na dolňozemských panstvách a s výrobkom prezimujú. Takýto život lepšie sa im páči, ako byť paholkom alebo pastierom a či břešom. A majú pravdu, lebo veď viac vyrobja a za pol roka sú samostatní páni, nikto im nerozkazuje. A keď aj daktorí do služby vstúpia, nie sú k osohu gazdovmu. Ustavične sa im sníva o veľkom výrobku. — Amerika im nedá pokoja, ako keby tam po cestách zhrňali peniaze. Ale aj tam treba robiť, a neraz ťažšie ako u nás. Keby vláda zastavila vystahovanie a poistila by výživu tým, ktorí sa do Ameriky zťahujú, z druhej strany keby vedela vystahovalcov domov privábiť, zaraz by bolo dost čelade. Že ako bude ďalej, keď už teraz ťažko dostať dobrého sluhu, Boh vie. Tu súrne treba robiť voľačo. Nemôžeme byť bez dobrej čelade. Nenie dost zákon vyniesť. Veď máme čeladný zákon, nuž a ktorá stránka ho zadrží, ani hospodár, ani čelad. Vezmíme služobnú knižočku, do ktorej zapísať má gazda vysvedčenie o usilovnosti, o mravnosti a o držaní sa sluhu. Nuž a ktorý napíše pravdu? Bojí sa, aby sa nepomstil na ňom takýto poznačený sluha. Tu nezbyva iné, ako vychovávať

čelaď. Prvú výchovu má v dome rodičovskom obdržať. Od malička nech dajú rodičia kresťanskú výchovu svojim deťom, ktoré neskôr do služby dajú. Spoločnosť ale, ktorá užitkuje čelaď, nech ju považuje za spolublížneho svojho, nech ju neopovrhne, ale nech hľadá na ňu ako na člena svojej rodiny a nech bedlí o jej mravy, lebo na seba zanechaná a z ľudskej spoločnosti vytvorená čelaď pravda že nectí gazdov a že nenie im prajná. Hľa v Nemecku panie zaujaly sa za slúžky, otvorily pre ne nedeľné domovy, kde sa zaoberajú s nimi, vyučujú ich, poskytnú im nevinné zábavy a chránia ich mravy, lebo veď nič nenie tak veľkou zkazou služiek, ako veľké mestá. Strach, ak veľká nemravnosť panuje tu medzi čelaďou, veď tam dievky za všeobecnú korisť považujú. Veru mnohé matky oplakávajú svoje poblúdené dcéry, hoc dost ľahko sami ich poslaly ta, lebo že tam lepšie platia ako na dedine, alebo v malých mestách. U nás v ohľade obrany čelaďe veľmi málo sa robí. Kde-tu sa najde šľachetného srdca pani, ktorá shromažďuje okolo seba slúžky, aby ich zachránila od istej záhuby. Takýchto by malo byť čím viac a tak keby tá, včul upomínaná čelaď videla lásku spoločnosti, istotne potom aj ona by sa lepšie túlila k rodine a neutekala by do lona červených socialistov.

Otázka, o ktorej tu v krátkosti pojednávame, je vážna a týka sa ona mnohých. Istá vec je, že bez čelaďe nemôžeme byť, len že s takou, aká je bez malej výnimky terajšia, ďaleko nedôjdeme. My potrebujeme statočnú a kresťanských mravov čelaď. Takejto radi dáme zaslúženú mzdu a obdaríme ju tiež aj kresťanskou láskou.

Ondrej Hladký.

DOPISY.

Holič.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Ani dva roky neminuly odtedy, čo náš staručký otec duchovný, prevelebný pán Jozef Kucsera, dekan a farár svätzil 50-ročné kňazské jubileum a dňa 7. apríla zase oslavovalo ho obecnosť nášho mesteka z tej príležitosti, že jeho veličenstvo kráľ vyznačil ho rádcom Franca Jozefa. U nás ešte nikdy nebolo vidieť tak krásnej slávnosti. Ľud bez rozdielu jasal od radosti. Veľazaslúžený pán jubilant a majiteľ rádu Franca Jozefa na pamiatku svojho vyznačenia urobil základinu 2000 korún, ktorej úroky obrátia sa na ošatenie a zaopatrenie kníh katolíckych dieťaťov školských.

My, ktorí sme nášmu dobrému duchovnému otcovi osobne neblahoželali, robíme to touto cestou, keď mu zo srdca prajeme, aby ho Boh ešte cez mnohé roky živil ku sláve cirkve a k našej radosti. *Spravodlivý.*

Lótos (Lutiša.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Cteným čitateľom a čitateľkám nášeho «Kresťana» treba mi v krátkosti opísať naše smutné položenie a tú hroznú budúcnosť, akej tu v našom kraji v ústrety ideme. Označuje to dostatočne našu biedu, keď napíšem, že bárs sa už minul deň sv. Jura, u nás si človek ani len pod brázdou poľnej roboty urobiť nemôže. Leží u nás všade ešte veľa sňahu, ľudia biedia, nemajú s čím kúriť, bo sa pre sňah nemôžu do hory dostať pre drevo. Mnohí z núdze už aj ovocné stromy povitínali, aby sa mali pri čom zohriať. Krma pre lichvu už tiež vychádza. Čo tu robiť? Bol by už ozaj zvrhovaný čas, aby sa vrchnosť o náš ubiedený ľud postarala a vyprostredkovala nám od štátu dajakej podpory.

Krom našej biedy treba mi ešte aj to nešťastie podotknúť, aké sa u nás prihodilo dňa 15. apríla. Gašpar Ficzek, gazda zo susednej dediny Rodvostky, viezol sa i so ženou z jarmoku čacanského cez riekku Bystrica. Rozvodnená riekka uchvátila mu voz a utopili sa obaja manželia. Bystrica vôbec už mnoho nešťastia nám zapríčila. Darmo prosíme a modlíkame, aby cez ňu vrchnosť dala už raz most spraviť. Nikto nás nevyslyší. Na túto smutnú okolnosť upozorňujeme preto touto cestou našu vrchnosť. Je to totiž veľká nespravodlivosť, že sa o nás nikto nestará, ako keby sme tu boli preto narodení, aby sme lebo hladom pomreli, alebo sa v Bystrici potopili.

Ján H.

Z Prešova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Idem v krátkosti napísať voľačo o potravnom spolku šarišských hospodárov. Z počiatku rozširovalo naše obecnosť s veľkou horlivosťou filiálky tohoto spolku po celej stolici a ľudia vôbec veľmi sa za túto chvalitebnú vec zaujímali. Včul ale ako keby národ ochladoval v tejto záležitosti a sú mnohí, čo sa zase vracajú ku židovským sklepom a čo potrebujú, to nekupujú v potravnom spolku hospodárskom. Predsa ale presvedčiť sa môže každý, že čo si kúpi v hospodárskom sklepe, to dostane aj lacnejšie aj lepšie. Na oko pravda je tovar v židovskom sklepe o 2—4 haliere lacnejší, ale zase o 10—20 halierov dostane tam skutočne menšiu váhu každý čo u žida kupuje. Dokážem to len jedným príkladom. V krémárskom sklepe dostať 1 kilo cukru o 4 haliere lacnejšie, tunšie, ako v sklepe spolkovom. Jeden

ale čo si v židovskom sklepe cukru kúpil, keď prišiel domov odvážil ho a presvedčil sa, že o 32 halierov dostal menšiu váhu, teda len pri jednom kile oklamáný bol o 32 halierov. Mnohý občan ale je natoľko zaslepený, že to nenahliadne, že krčmársky sklepar nemôže lacnejšie dávať svoj tovar, ako spolok, ktorý všetko vo veľkom, na metrické centy a vo vaggónoch kupuje, teda ku tovaru lacnejšie príde. Židovskí sklepari tovar len v menšom kupujú, platia teda zaň viacej, keď ho ale pri tom lacnejšie núkajú a odpredávajú, to s tým len národ zaslepujú a vábja. Národe môj, otvor už raz tvoje oči a nedaj sa nosom vodit!

V niektorých obciach panuje závisť proti kresťanským predavačom a ľudia bočia od spolkových sklepov, pri čom sa s tým vymlúvajú, že to vraj preto robia, aby spolkové sklepy naraz nezbohatly. Čo na to povedať? Čierna závisť potupuje každého opravdového a verného kresťana!

Šarišan.

Szepes-Véghely.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

«A falu népe vezéreket keres». (Po slovensky: «Dedinský ľud hľadá vodcov».) Takto píšú noviny «Néppárt» v 17. čísle pod menom «Vinicius». A hľa, či nepatria tieto slová do nášho spišsko-sobotského okresu? Či sa tieto slová nevzťahujú najviac na náš ekres, v ktorom tak ohromná väčšina katolíkov Slovákov, doteraz ešte pokojných a nepobúrených, čo môžem smele tvrdiť, že spí a to hrdo odpočíva zo stránky kresťanskej, to jest zo stránky našej ľudovej. I pýtam sa, prečo že je to tak? Lebo nemá vodcov, nemá sa kto zaujaujať zaň, je opustený, je ponechaný sám na seba. Nuž a kde že sú tí ľudia, ktorí by mali byť v prvom rade vodcami tohoto ľudu? Tiež spia, odpočívajú s ľudom, tak jako keby všetko v poriadku bolo. Ľud náš nečíta, a keď i niečo číta, číta najviac noviny hnusno-bludného liberalizmu, jako to i v našej obci zkusujem. Kadejakých táranín dochodí do našej obce — môžem povedať — i do 50 čísiel, ktoré ľudu oči zaslepujú, ho ohlupujú a na zlú cestu privádzajú. Keď prídu krajinské voľby, zo stránky hnusno-liberálnej vodcov a kadejakých pobehajov a bruchopasníkov jest dosť, len z našej kresťansko-katolíckej ľudovej stránky tu nielo ani jedného človeka, ktorý by sa zaujal za túto jedinú katolícku ľudovú stranu. Boja sa tí ľudia, ktorí by sa mali v prvom rade zaujať za túto stránku. Strachujú sa pred nepriateľmi, nemajú smelosti, sú slabej viery a môžem povedať, že sa na nich vzťahujú tieto slová, ktoré povedal Spasiteľ náš nebeský ku svojim učeníkom na búrlivom mori: «Čo sa bojíte vy malej viery». Ako by hovoril, čo sa bojíte vy, ktorí by ste mali vodcami byť tohoto ľudu a priviesť ho na pravú cestu, pripojiť ho ku jedinej stránke kresťanskej ľudovej a poučiť ho všetkému s čím sa táto stránka zaoberá, lebo je isté, že tí, ktorí jej časopisy

nečítavajú a nepoznajú, nevedia o nej, že jestvuje táto stránka v Uhorsku.

Teda nebuďme leniví, nečakajme, ale pripojme sa všetci ku stránke tej, ktorá nás zastáva. Nebojme sa našich nepriateľov, nelakajme sa hnusných liberálov, lebo mi prídu tieto slová na myseľ, ktoré liberáli púšťali do povetria, keď naša stránka ľudová povstala, že ona je len pominateľný zjav Boží. Ale tieto slová sa na nich splnily, lebo ich stránka sa pomínula, naša ale zmocnela. Dajme sa teda do práce, robme každý čo môžme za túto stránku v našom okrese, aby keď prídu voľby krajinské sme si mohli vyvoliť, nie — jako sme to robili doteraz — liberála, ktorý sa nám len pri voľbe s judáskou láskou lichotil, po voľbe viac sa nám ale ani neukázul; lež aby sme si vyvolili človeka nášeho, ktorý nás i po voľbe zastávať a podporovať bude. Nech už raz ožije naša stránka ľudová i v našom okrese.

Spomeniem tu ešte vel. pána Jána Viecha, kaplána popradského, ktorý — jako vidím podľa jeho článkov, ktoré do našich novín dopisuje — by bol najochotnejší zaujať sa za našu kresťanskú ľudovú stranu v tomto okrese. Robme teda spoločne ruka v ruke, spoľčujme sa, skromazďujme sa pod zástavu našej stránky kresťanskej ľudovej, lebo len tak môžme rátať na lepšie časy, jestli túto stránku každý podporovať budeme, čo nech pán Boh dá, aby sa to čím skorej stalo. *Mišo.*

Pokroky «Ľudových Novín» v luhárstve.

V 16. čísle «Ľudových Novín» znovu čo pravda sa tvrdí to, na čo som v 10. čísle «Kresťana» čo luhárstvo poukázal. Dopisovateľ, ktorý sa sám haňbí za svoje meno, lebo si ho pod článok nepodpísal, proti môjmu osvedčeniu všeobecne na svedoctvo školských dietok sa odvoláva. Toto je už nielen cigáňstvo, ale celkom zlostné jednanie. Zlostné pomlúvanie je i to, čo tenže dopisovateľ o sobáší, o 13. a 10. korunách tára. Vec sa tak má, že ženisi v ostatný týždeň fašiangový ma napadli, aby som ich sosobášil bez ohlášok (ohlasovať zo štrajku sa nechceli dať), čo som bez dispencácie učinil nemohol. Telegrafoval som o dispencáciu, 13 korún, odplatok za telegramm, ani do ruky som neprijal, ale ženich už či sám a či skrže od seba povereného oddal telegramm na poštu o od neho odplatil. Dispencáciu od pána biskupa (župana do toho nič) som ešte v ten deň obdržal. Nie 10, ale 5 korún som prijal od ženicha, ako farárovi prináležajúcu štólu. — Zvoníť nedám na posvätených zvonoch nie preto, že Slováka pochovávajú, ale preto, že pochovávajú civilne. A toho sa budem držať i na budúce. Ešte var aj cirkevné rúcha by som mal snáď prepustiť pochovávajúcej žene?!

Bývalého administrátora lúčanského Lúčania nikdy sa nedočakajú a ja na Lúčkach zostanem vzdor zlostnému pokračovaniu «Ľudových Novín» proti mne.

Pripomínam ešte, že v tom, čo Ivan Chočov o mne v 13. čísle «Ľudových Novín» píše, ani len slova nenie

pravdy. Že Ivan Chočov vie i latinsky, to ho čini distingvovaným lhárom. I daromne sa odvoláva na mňa, ako svedka, tvrdenia svojho o Rakovszkého výpovedi. Mohol by som niečo svedčiť o Ivanovi Chočovi, svedkom ale výpovede, ktorú Chočov Rakovszkému privlastňuje, byť nemôžem, lebo som ju nepočul. Ináčej, Rakovszky a jeho familia nepatria ku fare ružomerskej, ale ludrovskej. *Bartolomej Szmiszár, farár lúčanský.*

K našemu vyobrazeniu.

Nenie takého katolíka na svete, čo by nevedel, že v prvých tristo rokoch svätej cirkve našej, zdívali pohania ohňom a mečom, tými najväčšími ukrutnosťami totiž prinútili chceli prvých kresťanov, aby opustili všetci vieru a od nej odpadli. Jedných píliami na poly píli ako kusy dreva, druhých lámali v kolesách, iným zase za živa zťahli kožu z tela, mnohých obľiali smolou a potom zapálili, alebo hodili ich do horúceho oleja, slovom vymýšľali tie najhroznejšie muky, aby ich ku pohanstvu prinútili. Také miesto, kde pre veľa mučedníkov trpelo a zomrelo za svätú vieru bol aj Flaviov Amphitheater v Ríme, známe po celom svete pod menom «Colosseum». Bolo to okružle veľmi veľké stavenie, v ktorom na hrozitánskom otvorenom dvore ako v divadle gladiatori pasovali sa medzi sebou alebo s rozličnými dravcami. Na toto miesto vyvliekli obyčajne rímski pohania úbohých kresťanov a predhadzovali ich dravým zverom, aby sa dívali a zabávali pri tom, keď krvožižniví dravci zubami sekajú, trhajú a žerú telá slabých starcov, panien, detí, mužov a žien, akožto zmužilých mučeníkov za svätú vieru Pána Ježiša Krista. Hrozné stavenie toto ešte po dnes stojí, pravda v rumoch. Predstavuje nám ho náš obraz. Miesto, na ktorom mučili a dravcom predhadzovali prvých kresťanov, je ohradené, tu modlievajú sa nábožní pútnici za posilnenie vo svätej viere. Keď pohliadneme na tento obraz, vzdychnime si aj my z hĺbín srdca nášeho k Bohu všemohúcemu, aby nám dal milosti, aby sme svätú vieru našu vždy zmužile vyznávali a podľa nej aj žili, ako niekdy svätí mučedníci.

Spisy redakcii zaslané.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boly veľmi potrebné, vydalo knižkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna učastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Odkazy redakcie.

P. V. H. Chicago. V. Av. 4946. Noviny dostanete riadne. Ďakujeme za doposlané.

P. Dopisovateľ. Privigye. Články alebo dopisy nám doposlané neráče prosíme v odpisoch uverejňovať v druhých novinách. Dobré sa majte.

Dopisovateľ. Nagyszombat. Upozorňujete nás na chroniku «Slov. Týždennika». Máte pravdu.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 7. mája.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tisská K 18·15—19·05, peštianska K 17·80—18·90, stolno-belehradská Kor. 17·60—17·95, banátska K 17·75—18·50. — *Raž:* K 14·40—14·85. — *Jačmeň:* na krm K 13·90—14·40. — *Ovos:* prvotriedny 16·00—16·30, druhotriedny 15·80—16·05. — *Kukurica:* K 11·50—11·70. *Repica:* K —————. — *Proso:* K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	29·40	28·40	27·40	26·00	25·00	23·20	23·60
			č.	7	7½	8	
			K	22·00	20·00	14·40	

Drobné otruby: K 12·00, hrubé K 12·80.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 130·00 do 140·00 za 120 kilogr.; datelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·00—4·40, žlté K 4·60—5·00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 17·00—18·00, tarkavá K 17·00—19·00. — *Hrach* lúpaný: K 24·00 do 42·—. — *Šošovica*, veľká čistá: K 74·00—82·00. — *Koňopné semä:* K 25·75—27·00. — *Lanové semä:* prima K —————. — *Rasca* (kmín): 85·00—87·—. — *Mak:* K 84·00—86·—. — *Ladník:* K —————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 75·00 do 75·50, kockový K 77·00—77·50, žltý K 75·00—75·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 43·75, fiumánsky White-Star (***) K 40·75 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 26·00—26·50, bosenský K 46·00 do 46·50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 28·25—29·25, srbské (100 kusové) K 28·50—29·50.

Sviňská masť: budapeštianska K 153·00—154·00.

Slanina: vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 126·00—127·00 za 100 kilogr.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1·20 do 1·30 za kilogramm; kurence k smaženiu K 2·50—3·00, kurence k pečeniu K 3·50—3·80, sliepky na polievku K 3·80—4·50 za jeden pár.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 151:50 do 152:00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 44:00—44:50.

Maslo: k čaju K 2:80—3:00, k vareniu K 1:80—1:90, syr 25—35 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Vajcia: prima uhorské K 66—67, podležšie K 65 do 66 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekární ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová fľaška na próbu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Na Astma, katár hrtana, krvácanie pľúc, nemoce pľúc a žalúdka trpiaci,

nech si vezmu toľko času a prečítajú nižšie uvedené úsudky o našom liečivom pokračovaní. Toto je leu nepatrná čiastka tých bezpočetných, čo jednotajne k nám dochádzajú. Uverejňujeme ich bez všetkej poznámky, bo veď trpiace obecenstvo povolane je k tomu, aby ich kritizovalo. Krom malých zmien osnovy podávame ich doslovne. **Pôvodné listy možno nahliadnuť** a veľmi by sme si priali, keby to čím viacerí urobili; vrchnosti sa už presvedčili o jejich pravdivosti. Odchýlenie od pravdy, bez ohľadu na to či sa ono v úvode alebo v opisani pokračovania a spôsobu liečenia prevádza, spojené je s prísňými pokutami. Aby každý mal príležitosť, pred smúžením sa nemoce, v jej počiatočnom stave pomoc hľadať, uvádzame ako tie najčastejšie

Predznaky: Kašeľ Ktorý často k dáveniu dráži. — Suchý výpluv. — Pichanie v prsiach a drieku. — Tlačenie v pleciach. — Nočný pot. — Studené ruky a nohy. — Ťažké dychanie. — Piskot a hrkot pri dychaní. — Pluvanie krve. — Často silné a neporiadne tlčenie srdca spojené s citom bojazlivosti. — Zlý spanek. — Zlé trávenie atd. K liečeniu potrebný je dokladný opis choreho. Adresa naša je:

Ústav liečenia — Kur-Institut „Spiro Spero“ DRESDEN-NIEDERLÖSSNITZ, SCHULSTRASSE 81.

Astma, nemoc srdca a pľúc:

Prijmite moje povďačné vďaka že ste ma z opetne navracajúcej sa choroby vyľúčili. Veľmi mnoho trpel som pre veľké ťažkosti dychania. Zvlášte v noci nemohol som spať, čo mi veľmi na prekážke bolo v mojej s veľkou zodpovednosťou spojenej službe. Nasledkom kúry vašej cítim sa byť zdravým a v tele, posilneným. S výrazom povďačnej ucty

Anton Heckel
úradník uh. št. železnice
Ersekujvár.

Chvála buď Bohu, čo sa riadneho dychania týče už sa lepšie cítim. Inhaláciu a iné vaše úpravy účinkovali veľmi dobre a veľmi príjemne cítim sa po nich. Vobec tak rečené napady astmy po vašom liečení ani ráz sa neukazovali, kým predtým mal som ih aj 6—7 rázy cez deň. So zvláštnou uctou

Moric Patai, Budapest.

S uctou dávam vám na známosť, že sa celkom dobre cítim. Nebolí ma nič, piem, jem a veľmi ľahko dycham. Všetko toto dosiahol som následkom ct. vašej úpravy. Tisíce vďakov vyslovujem za tento dosiahly úspech bo ma astma a nemoc srdca veľmi umorily. Dám si záležaf na tom aby som povinnosti mojej oproti vám zadost učinila.

Piroska Nyirfalvy, Budapest.

Katár nosa, hrdla, hrtana, bezkrvie.

Prosím o odpustenie, že som sa opozdil s mojím listom. Za doterajšie liečenie vaše prijímte prosím tisícero mojich vďakov, bo som ho len nedávno začal a už som celkom inakší človek. Kašeľ mi prestal, spím ležiacky, kdežto som predtým len sediacky spať mohol. Prijímte výraz mojej povďačnosti. S hlbokou uctou

Alexander Domonkos
rolník, Nagymajláth, Ambrozfalva
stol. Csanád.

Mám česť dať vám na známosť, že moja žena, ktorá trpela na katár nosa, hrdla a hrtana veľmi dobre sa cíti. Bolesti nadevšetko ostrý kašeľ celkom jej prestaly. Výpluv je ľahký, nemocná vzdor neprajnému počasiu je veselá chutnanie ma dobré, dobre spí a má riadnu stolicu. So zvláštnou uctou

Ján Takács
komisár ciest, Lipto-Tepla,
stol. Lipto.

Úctive vám dávam na známosť, že moj stav (zastaralý katár hrdla a hrtana) je znamenitý, nezjavuje sa táto nemoc neprijemne ako predtým, výpluv je ľahký, dychanie nosom riadne. Prijímte za tento zvláštny výsledok mojej úplné vďaka.

Zigmund Fekete
ministerský triedny radca,
Budapest.

Čtený dopis váš som obdržal a teším sa tomu, že bár som väčšiu čiastku summy vyplatil, predca sa dopytujete o mne čo som ešte o žiadnom lekárovi mojom nezkusil, z tohoto vidaf, že nie o peňaze, lež o úspech jedná sa u vás. Ja sa nachodím v tom príjemnom stave že vám dobrý chýr zvestovaf možem o mojom zdraví. Chutnanie moje je lepšie, stolica riadna a kým som sa predtým celú noc sem tam prehadzoval v čul dobre spím. Polepšenie mojho stavia ďakovaf možem najviacej inhalácií, bar aj obmyvanie nezanedbavam a dostavam od toho takú dobrú vôľu ako nikdy predtým. Váš na veky povďačný čiteľ

Štefan Lakatos,
hodinár Vágújhely.

Nemoc, krvácanie pľúc, nemoc žalúdka.

Čo som si tak dávno žiadal to sa stalo. Tisícero vďakmi som vám podľžný, že ste ma oslobodili od mojej starej nemoce. Bar dúvera moja častej bola zklátená, že mi možné bude prajneho úspechu dosiahnuť, vaše povzbudzujúce a dúveru vo mne oživujúce úpravy priniesy mi tak tužebne očakavaného úspechu. Zdravie moje sa celkom navrátilo čo len vám ďakovaf možem. Včul sa tak cítim ako keby som sa znovu bol narodil a len včul viem čo to znamená keď je dakto zdravý. Váš povďačný

Ludvik Vörös
Vép, stol. Vas.

S najväčšou radosťou a povďanosťou upove domujem vás, že sa v každom ohľade zdravým byf cítim. Ťažkosti dychania úplne zmyzly, ruky a nohy sú mi jednotajne teplé, čomu sa najviacej teším bo doteraz aj v najväčšej horúčosti byly vždy studené. Nikdy bych nebol veril že jesto spôsob liečenia proti zastaralemu katáru pľúc a proti opuchline hrtana, včul to ale uverim bo som sám na sebe skúsil úspešný výsledok vašeho liečenia. S vlastneckým pozdravom

Jozef Szkalica
Kis-Mácséd, Szepak u 30
Pošta: Pozsony-Diószeg.

S dnešným listom mojím radostne vám dávam na známosť, že moj syn Mikuláš Lang z jeho nemoce, totižto z bolenia pľúc, ostrého kašlu, pluvania krve úplne sa vyslobodil s pomocou vašeho úspešného liečenia. Prijímte za to moje najvrelšie vďaka. S úplnou uctou a s hlbokou povďačnosťou za vaše unovanie

Gaspar Lang
Barackháza stol. Temes.

Z predznakov vidím, že vaša kúra moju chorobu (nemoc a krvácanie pľúc) keď aj nie úplne, zaiste čiastočne vyľúčila. Dnes vám len to s radosťou sdelif možem, že mi kašeľ prestal, výpluv je tiež veľmi malý. Srdcečné vďaka vám vyslovujem tým viacej že ste štýchok detí otcovi preukázali tak veľké dobrodenie. Budúci týžden už idem do roboty. S náležitou uctou

Imrich Érsek, Szentes.

Prosím o odpustenie, že som tak dávno nepisal. Ja sa včul veľmi dobre cítim. S prítomnými riadkami upovedomif vás možem o mojom vyľúčení. Za čo vašim úpravám ďakovaf musím. Nadevšetko kašeľ, nočné potenie, ťažkosti dychania, klopanie srdca, bojazlivosť, studené ruky a nohy, zlý spanok, neporiadne trávenie celkom prestaly. Barva obličaje a rúk je úplne zdravá. Nemusím viac trpeť na studené nohy a spanok mám veľmi dobrý. V tom povedomí, že zdravie moje jedine vám ďakovaf možem pozdravujem vás srdečne s povďačnou uctou

Jozef Medvígy
tlačiar, Ungvár, Pince-sor S.

Dlhé roky trpel som na nemoc žalúdka a čriev. Z novin dozvedel som sa o liečení »Spiro-Spero«, preto som i hned na vedomie dal objav mojej nemoce. Už o niekoľko týždni polepšil sa moj stav a po liečení šestmesiacov úplne som ozdravel. S úplnou uctou

Ladislav Kropelnicki
mestský tajomník Nikolajow
u Dniestra Galicia.

Nemoc žalúdka čriev a pľúc.

Veľmi pekne prosím o odpustenie, že tak nekoro odpovedám. Chvála Bohu celkom dobre sa cítim. Chutnanie mám o vela lepšie, stolicu riadnejšiu. Preto vám vrúčne ďakujem, že sa tak dobre cítim, bo som už veľmi slabá bola a nemala som nádeje k vyzdraveniu. S povďačnosťou

J-ová V. O.

S radosťou sdelujem vám že s vašim liečením úplne som spokojný. Silý telesný príbudy, výpluv je riadny, nohám mi netrpnú viacej, ráky a nohy sú riadne teplé, v žalúdku necítim bolesti, nápady astmy sa neopakujú, v noci sa nepotím Vaš čiteľ

Peter Keđves
Cs. Domokos.

Účinkovanie vašeho liečenia je príjemné, dychanie je dobré, chautnanie dokonale a spanok spokojný. Zduťie značne prestalo. Bolenie prs a plec tiež ubudlo natolko, že pomerne ku predoslým trapaniam ľahko ho zniesť možem. Nachodím sa na najlepšej ceste. Váš poníženy čiteľ

Pavel Chikán
notár na pokoji Nagykáta,
stol. Pest.

S najväčšou radosťou dávam vám na známosť, že moja nemoc prs celkom prestala. Necítim žiadnej bolesti, ačprave celý čas moj trávim v poľnej práci, tálo nemá žiadneho zlého vlyvu na moje zdravie, S úplnou uctou

Barbora Erazmus
Grabac 49. stol. Torontál.

Dopisuje sa aj v uhorskej reči.

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej lieči Ľadový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení
prídavku zreteľne meno
»Kathreiner« máme spomnúť?

Lebo ináč sa ošialíme a
iný napodobňujúci balík
nám dajú, ktorá všetky
významnosti »Kathreiner-
ovej« ohlušuje!

Lebo len

Kathreinerova Kneipp- Malátová káva

dodáva následkom svojej
zvláštnej výroby priemnú
vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, do-
konále, aby ste »Kathreinerovú«
len v originálnych balíkoch za-
pakovanú dostala s nápisom:
Kathreiner Kneipp-Malátová káva.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.-
Strieborné Roskopf hodinky	3.-
S dvojou pokryvkou	5.-
S 3. striebornou pokryvkou	—
hodinky	5.-
Tenké ocelové hodinky	3.-
Americké zlatodubl. hodinky	5.50
Pôvodné Roskopf patenthod.	3.50
Pôvodné »Omega«	9.50
Strieborná panciel retiazka	1.-
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.-
14 karat. zlatý prstienok	2.-
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vážových zvonov	4.50
S muzikou	6.-
Kukučkové hodiny	2.50
Kuchynské hodiny	1.20
Budič hodiny	1.20
Budič v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budič hodiny so zvukom vážových, ho zvonu s býčím strojom.	2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vráti sa
peňaze. Rozposielanie s pošto-
vou dobierkou.

Mikša Böhnel
hodinár

Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané

12 kor.

Biele mäkké,
jak páper 18
kor. — 24 kor.

Biele ako snáh
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touti vyzim-
kou dovolené jestli sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Oznamy príjima
administrácia

„Krešt'ana“
BUDAPEŠT,
Szentkirályi-ül. 28/a.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a

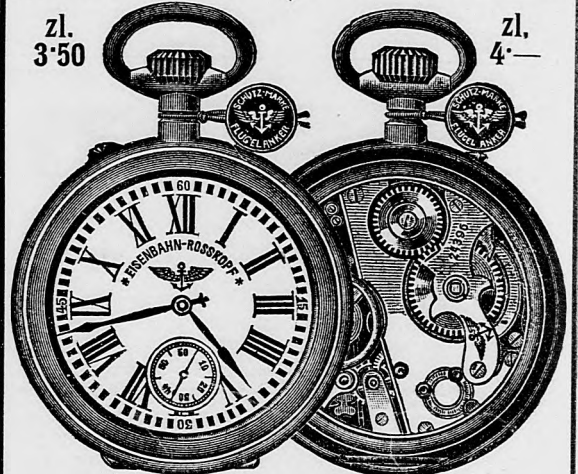
Povodné „Železničarske-Roskopf“

Len
s tou
ochrannou

povodné
to
znamkou

zl.
3.50

zl.
4.—

Moje povodné »Železničarske-Roskopf« anker-remont. ho-
dinky maju 32 hodinový, sklom pokrytý anker stroj, bežiaci
v rubintoch, email prachopevne zatvoreny plátok sísiac,
povodnú nikelizakryvku k otvoreniu šarnírovečkom, patent
stroj k natiahnutiu s preskočením hodinkovej struny, kroz
čo vytvorené je pretiahnutie. Každé hodinky maju kompas
regulator a držia sa časa v bár akom povetri na minutu.
C. k. štatnym železnicam doposlano už vyše 10.000 kusov k
najväčšej spokojnosti.

Bez sekundových ručiek kus za 7 kor. — So sekundo-
vyml rúčkami kus za 8 kor. — Písebná záruka na tri
roky. — Rozposielanie s poštovou dobierkou za nezod-
povedné vráti sa peňaze.

MAX BÖHNEL

Súdohný prisahaný šacovník a odborný znalec.

Wien, IV., Margarethenstrasse 27.

Žiadajte si cenník s 2000 obrázkami franko a zdarma.

Pánu Max Böhnel, Wien, IV. Uctive sdelnjeme vám ze sme
s doposlanými hodinkami veľmi spokojní, chodia viborne.

S ucton

Ed. Zurek, hlavný revisor c. k. štat. železnic, Triest.
(Varujle sa padelania.)

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri uplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, taktčež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatební stroj pritomnosti !!
Bez strojníka lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi
domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin ad-
O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogača
zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Néméti (Sedmo-
kradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cenník na žiadosť zdarma a franko.